

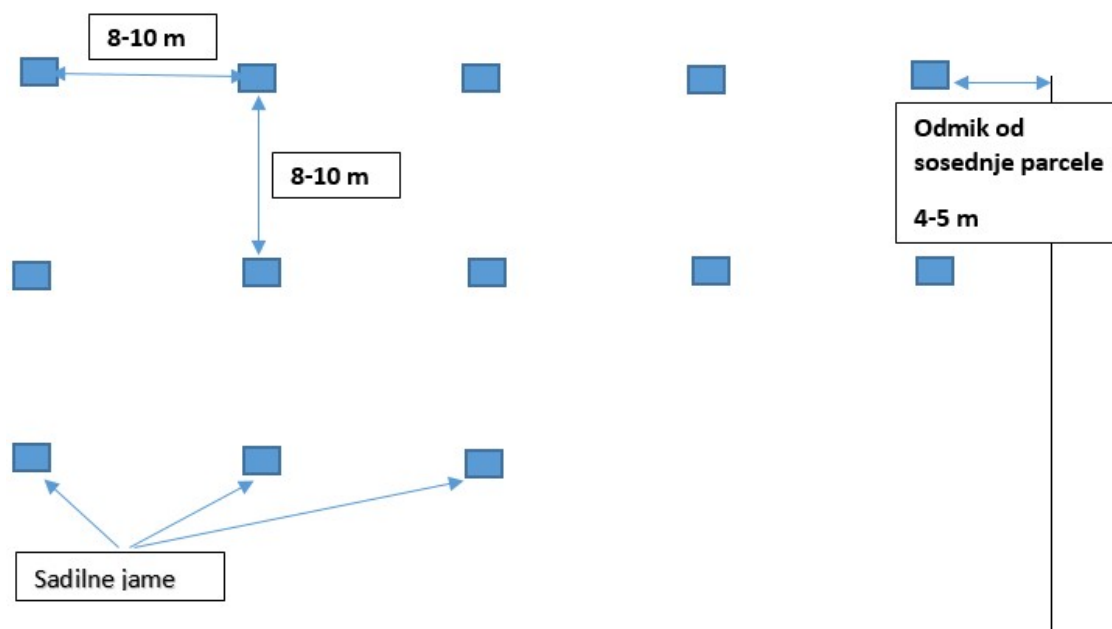
Sajenje sadnega drevja - ekstenzivni travniški sadovnjaki

Lokacija

Ob sajenju sadnega drevja se moramo najprej odločiti za primerno lego, kjer bomo posadili sadno drevo. Za sadilno mesto izberemo nekoliko nagnjeno lego na primerno globokih tleh (vsaj 50-60 cm). Izogibamo se sajenju sadnih dreves v dolini, tako zaradi možnosti višje podtalnice, kot tudi večje verjetnosti za spomladansko in zimsko pozebo. Lega sadovnjaka mora biti zračna, saj tako zmanjšamo možnosti za bolezni (jablanov škrlup, jablanova pepelovka, sajavost...). Izogibamo se legam, ki so zaprte in preprečujejo odtekanje hladnega zraka (dno zaprtih dolin). Prav tako se izogibamo sajenju ob gozdih robovih še posebno v primeru, ko je gozd na južni strani nasada in s tem povzroča senčenje nasada.

Sadilne razdalje in odmik od objektov in sosednjih parcel

V primeru sajenja sadnih sadik cepljenih na sejance le to pomeni da bo sadno drevo veliko in temu primerne morajo biti tudi razdalje sajenja. Pri obnovi travniških sadovnjakov so te dimenzije najmanj 8m x 8 m do 10m x 10m. Tako se od objektov odmaknemo za 8-10 metrov in od robov parcele vsaj za 4-5 metrov. Pred sajenjem opravimo razmero sadilnih razdalj nasada in označimo lokacijo sadilne jame.

Priprava tal za sajenje

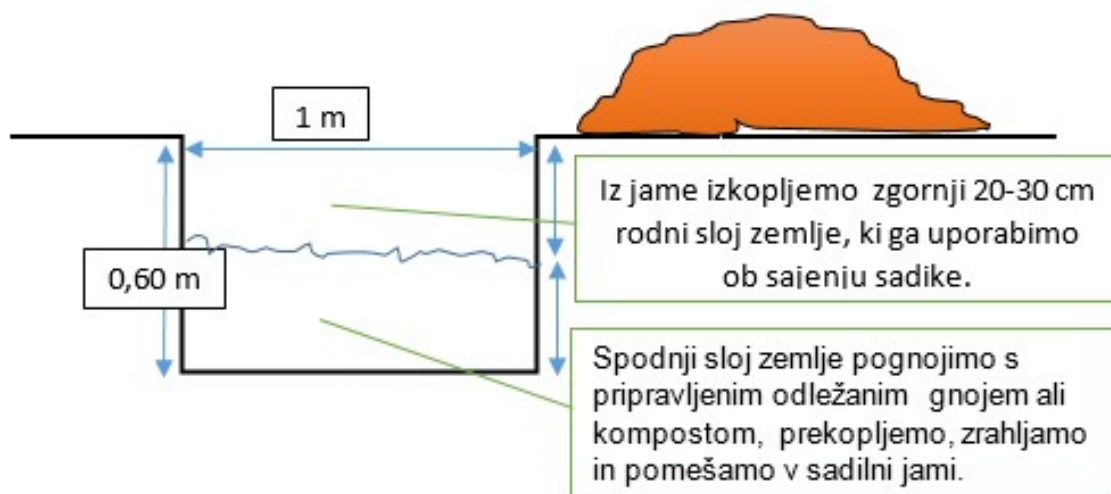
V primeru sajenja ekstenzivnih nasadov na področju projekta se bomo glede na smernice gnojenja in ohranjanja ekstenzivnih travnišč temu primerno omejili na čim boljšo pripravo zemlje v sami sadilni jami. S tem bomo omogočili primerne rastne pogoje za sadike sadnega drevja v prvih letih po sajenju. V osnovi se bomo tega lotili predvsem z dodajanjem preperelega starega hlevskega gnoja ali pa prav tako zrelega komposta. Priprava preperelega hlevskega gnoja oziroma komposta mora potekati vsaj pol leta (bolje eno leto) s pogostim mešanjem, saj tako pospešujemo procese trohnenja. Z dodajanjem

preperelega starega hlevskega gnoja ali zrelega komposta, bomo tla predvsem obogatili s »življenjem« saj se ob preperevanju organske mase namnožijo razni mikroorganizmi, ki zelo ugodno delujejo na življenje v tleh in s tem posledično izboljšujejo rastne razmere za samo sadno sadiko, ki jo bomo posadili v tako pripravljene sadilne jame.

Izkop sadilne jame

Ko smo določili mesta sadilnih jam se lotimo izkopa sadilne jame. Velikost le te je odvisna od načina priprave zemljišča in ker bo v naših primerih sajenje opravljenega brez predhodne temeljite priprave celotne površine predvidene za trajni nasad je sadilno jamo priporočljivo izkopati vsaj v velikosti 1 meter krat 1 meter do globine vsaj 60 cm. Pri tem pazimo, da zgornjo rodovitno plast do globine 20-30 cm izkoplremo in nasujemo ob jami. Rodovitna prst v naravi nastaja s preperevanjem – trohnenjem organskih ostankov (ostanki rastlin in organizmov). Spodnjo plast od 30 do 60 cm pognojimo s primerno količino preperelega gnoja ali komposta in prekoplremo do globine 60 cm. V sadilni jami pomešamo zemljo in dodano gnojilo. Izkopa jam se lotimo kakšen dan ali dva pred sajenjem, lahko pa tudi tik pred sajenjem.

Sadika – ravnanje s sadiko

Jeseni po končani vegetaciji drevesničar izkoplje sadiko iz drevesnice in le to skladišči v primernih hladilnicah, ali pa jo zakoplje v priročnih skladiščih. Ob prevzemu sadike moramo biti pozorni na to, da sadika ni poškodovana in polomljena. Prevoz sadik opravimo v primerno zaprtih prevoznih sredstvih da se korenine med prevozom ne izsušijo. Ko sadiko pripeljemo do mesta sajenja je najbolje le to takoj posaditi. V kolikor se sajenje zaradi različnih vzrokov ne more opraviti takoj, je potrebno sadiko zakopati v zemljo, tako da se korenine dobro prekrijejo z zemljo. Če pustimo sadike kje na prostem in jih doletijo nizke temperature (-1°C ali nižje) lahko korenine pomrznejo in bo taka sadika uničena. Zato je najbolje, da sadike takoj posadimo oziroma zakoplremo v naprej pripravljen zakop. Lahko se zgodi, da sajenja ne moremo več opraviti v jeseni, takrat sadiko zakoplremo v kakšnem pokritem prostoru v

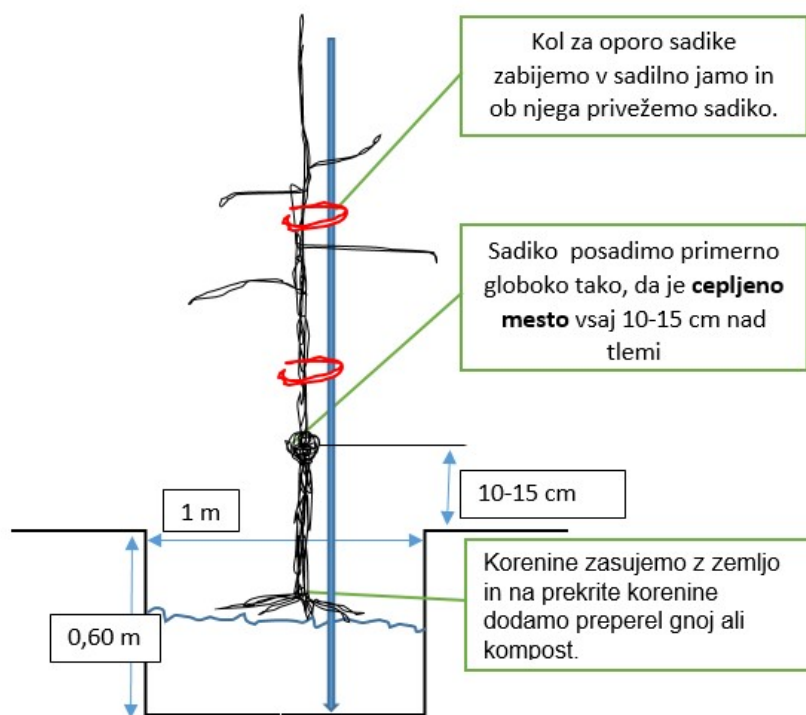

mivko ali podoben sipki material, tako da korenine v celoti prekrijemo. Pri tem pazimo da prostor ni dostopen za miši in druge glodavce.

Sajenje

Kdaj je primernejši čas za sajenje jeseni ali spomladi?

Načeloma je primernejše sajenje v jeseni, saj se preko zime sadika že dobro vkorenini in spomladi takoj prične z rastjo. Je pa v pozni jeseni (novembra) težje najti vremensko primerne dneve, ko je zemljišče primerno za sajenje. Izkop jam opravimo v primernem vremenu, ko se da zemlja obdelovati, izogibamo se sajenja v preveliki moči in sajenju v blato. V izkopano jamo po zgoraj navedenih navodilih zabijemo oporni kol, ki je od mesta sadike oddaljen 10 cm. Tik pred sajenje pregledamo sadiko in odrežemo

poškodovane korenine in korenine namočimo v kalež, ki smo ga pripravili iz mešanice svežega govejega blata, vode in zemlje. Ob sadilni kol postavimo sadiko in pri tem pod korenine nasujemo toliko zemlje, da je sadika posajena tako kot je bila v drevesnici. Cepljeno mesto mora biti vsaj 10 – 15 cm nad zemljo. V kolikor sadimo v mrežo, ki sadiko ščiti pred voluharjem, je potrebno sadiko postaviti v mrežo in jo zasuti s primerno sipko

zemljo in nato dokončno namestiti zaščitno mrežo. Posebej pozorni moramo biti na globino sajenja, da sadike ne posadimo pregloboko. Pri sajenju pazimo, da korenine sadike vedno prekrijemo s rodovitno zemljo, dobro zahodimo in šele na to dodamo preperel gnoj ali kompost. Nato skoraj do konca zasujemo sadilno jamo. Posajeno sadiko temeljito zalijemo (vsaj 10 – 20 l vode) in jo do konca zasujemo s sipko zemljo. Zalivanje sadike je vselej pomembno, še posebej v primeru spomladanskega sajenja. Z zalivanjem omogočimo koreninam, da se dobro sprimejo z zemljo. Ob kol privežemo sadiko s primerno prožno vrvico v obliki osmice. Privežemo tako ohlapno, da sadike pri njeni rasti ne ovira vezivo. Na koncu namestimo še zaščito, ki bo sadiko branila pred zajci in srnjadjo oziroma v primerih paše tudi pred domačimi živalmi (ovce, koze, krave).

Zapisal: Srečko Rajh, inž.kmet.